

Introduksjonsordningen

Mens UDI har ansvaret for flyktninger til søknaden er ferdig behandlet, er det kommunene som har ansvaret for flyktningene etter at de er bosatt. Fra 1. september 2004 ble det obligatorisk for kommunene å tilby introduksjonsprogram til flyktninger bosatt etter 1. september 2003. Dette skjedde etter mange års forberedelser med forsøksprosjekter i ulike kommuner og etter et prøveår der det var frivillig for landets kommuner å tilby introduksjonsprogram. Flyktningene i målgruppen fikk også plikt til å følge programmet de får tilbud om. Med introduksjonsprogrammet følger nemlig en introduksjonsstønad som er avhengig av deltakelse. Stønaden tilsvarer to ganger folketrygdens grunnbeløp. I praksis betyr det at det ikke lenger er sosialkontoret som er flyktningenes første møte med Norge.

Målgruppen for introduksjonsordningen er flyktninger mellom 18 og 55 år som er bosatt i kommunene etter avtale med UDI. Disse har rett og plikt til individuell opplæring i norsk og samfunnskunnskap og til tiltak som forbereder dem for arbeidslivet. Også familiemedlemmer som er gjenforent med flyktninger, har rett og plikt til introduksjonsprogram. Kommunene kan i tillegg velge å gi introduksjonsprogram til flere enn dem som er definert i loven.

Et introduksjonsprogram er et fulltidsprogram på inntil to år der flyktninger skal få en innføring i norsk språk og samfunnsliv og bli forberedt på å delta i yrkeslivet eller i ordinær utdanning. Ved utgangen av 2004 var om lag 4 600 personer i målgruppen for rett og plikt til introduksjonsordning. Målet med programmet er at nyankomne flyktninger raskest mulig skal bli økonomisk uavhengige og integrerte i det

norske samfunnet. Nasjonale standarder sikrer et bedre og mer likt tilbud over hele landet. Erfaringen så langt er at alle tjener på introduksjonsordningen. Samfunnet får raskere glede av flyktningenes ressurser, og flyktningene får raskere delta i norsk arbeids- og samfunnsliv.

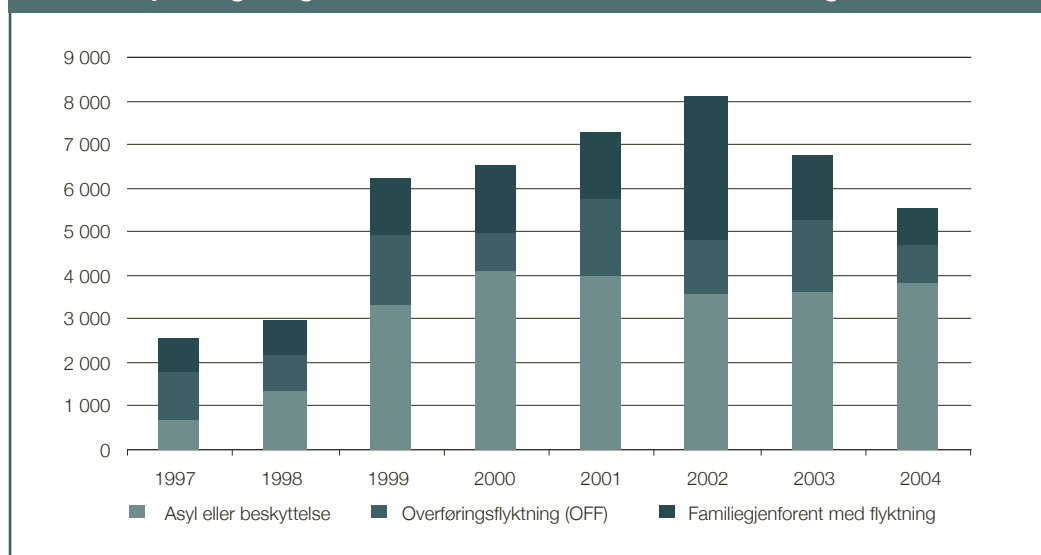
UDI brukte store ressurser på å innføre introduksjonsloven i 2004. Gjennom flere år har UDI hatt ansvaret for å sette i gang og følge opp forsøksprosjekter i kommunene. Bare de to siste årene før loven ble obligatorisk, fordelte UDI 60 millioner kroner til 228 kommunale prosjekter som støtte til videreutvikling og innføring av introduksjonsprogrammet. I løpet av 2004 hadde UDI opplæringsseminarer i alle regioner, og gjennomførte en stor informasjonskampanje om ordningen. Denne kampanjen vil fortsette i 2005.

Bosetting av flyktninger

4 700 flyktninger ble bosatt i norske kommuner etter avtale med Utlendingsdirektoratet i 2004. Det var ikke mange nok, og ved utgangen av 2004 ventet fortsatt over 2 000 flyktninger i norske asylmottak på bosettingsplass i en kommune. En vellykket samarbeidsaksjon mellom UDI, Kommunenes Sentralforbund og Husbanken for bosetting av enslige flyktninger, som det erfaringsmessig tar lengre tid å finne bosettingsplass til, gav i andre halvdel av 2004 gode resultater. I løpet av aksjonsperioden ble 953 enslige flyktninger bosatt. For første gang på svært lenge kom andelen enslige blant de bosettingsklare flyktningene i mottak under 50 prosent.

Behovet for bosettingsplasser i 2005 påvirkes i liten grad av nedgangen i antall asylsøkere. Basert på de prognosene som foreligger ved

Bosatte flyktninger og deres familier i kommunene etter kategori 1997–2004

Florences yngste bror Robert, sønnen William og niesen Mahawa går på skole.

- Barna trives godt på skolen, men vi skulle ønske at vi fikk praktisert norsken vår litt mer utenfor skolen. Vi har ikke blitt kjent med så mange nordmenn ennå, sier Florence.

I 2004 kom om lag 250 liberiske flyktninger til Norge som overføringsflyktninger. Hvert år tar Norge i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) imot en kvote flyktninger som ikke er trygge i de landene de har flyktet til. Disse kalles for overføringsflyktninger.

inngangen til året, er behovet for bosetting beregnet til 5 250 plasser. Bosettingsarbeidet blir en utfordring for UDI og kommunene også i 2005. I tillegg til bosetting av 4 700 flyktninger i kommunene, flyttet også om lag 800 familiegjenforente til flyktninger til kommunene.

Stor satsing på å utvikle tilbudet til enslige mindreårige asylsøkere

Enslige mindreårige er fellesbetegnelsen for alle barn og unge under 18 år som kommer til landet uten foreldre eller andre voksne med foreldreansvar i Norge. I løpet av 2003 og 2004 ble det igangsatt hele 26 prosjekter og utviklingstiltak som på ulike måter skal sikre oppfølgingen av enslige mindreårige og øke kompetansen hos de som arbeider med denne gruppen. I tillegg har UDI tatt initiativet til et tettere samarbeid med barnevernet for å kunne ivareta enslige mindreårige i mottak på en bedre måte. I 2005 vil det også være en særlig satsing på arbeidet for å oppspore foreldre slik at barn kan gjenforenes med sine omsorgspersoner i hjemlandet.

Informasjonsprosjekter for god integrering

I 2003 og 2004 tok Norge for første gang imot større grupper av flyktninger fra Liberia og Burma/Myanmar. For å bidra til en god integreringsprosess for disse gruppene i norske kommuner satte UDI i gang to informasjonsprosjekter hen-

holdsvis våren og høsten 2004. Det ble arrangert seminarer for kommunalt ansatte som jobber med flyktninger, og for involverte fra frivillig sektor i alle regioner hvor flyktningene bosettes. Her ble kunnskap om flyktningenes bakgrunn og tips for integreringsarbeidet formidlet. Det ble også gjennomført en stor medieoffensiv for å få ut kunnskap til allmennheten om flyktningene fra de to landene. Våren 2004 kom en undervisningspakke for ungdomsskoletrinnet om flyktningene fra Liberia. Den tar opp emner som flukt, det å være flyktning, kulturforskjeller og informasjon om Liberia. På nyåret 2005 kommer en tilsvarende pakke om flyktningene fra Burma/Myanmar. Tilbakemeldingene fra kommunalt hold har vært svært positive, og liknende informasjonstiltak vil bli vurdert satt i verk for aktuelle flyktninggrupper i 2005.

I Fafo-rapporten "Hvordan gikk det etterpå?", som ble publisert sommeren 2004, undersøkte man om flyktninger som har deltatt i introduksjonsprogram, senere deltar i ordinært utdannings-, yrkes- og samfunnsliv i større grad enn flyktninger som har bodd i kommuner som ikke har tilbudt introduksjonsprogram. Forskerne konkluderte med at flyktninger som hadde deltatt i introduksjonsprogram, både kvinner og menn, var blitt raskere integrert i ordinært arbeids- og samfunnsliv og hadde raskere oppnådd økonomisk selvstendighet.